Sanskrit

ಆರ್ಯಧರ್ಮ ಸಂಗ್ರಹವು.

16·H·61

ಇದು,

ಬಾಲಕರ ಉಪಯೋಗಾರ್ಥವಾಗಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ಕಂಟೋನ್ಮೆಂಟ್ ತಿಯೊಸೋಫಿಕಲ್

ಸೊಸೈಟಿ ಎಂಬ

ತತ್ವ ವಿವೇಚಕ ಸಭೆಯವರಿಂದ

ಪ್ರಚಾರ ಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

1st Edition Two thousand.

PRINTED BY V. B. SOOBBIAH AND SONS,

AT THE MYSORE BOOK DEPÔT PRESS.

FOR

THE CANTONMENT BRANCH THEOSOPHICAL SOCIETY.

BANGALORE:

1887.

Registerd copy right.

Price 0—1—6 Postage extra.

ISR

1
16.H.61
16.H.61 2

ಓಂ.

ಆರ್ಯ ಧರ್ಮಸಂಗ್ರಹಃ.

ಧರ್ಮಮೂಲಾನಿ.

೧. ಈಶ್ವರಸ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂಹೃದ್ದೇಶೇರ್ಜುನತಿಷ್ಠತಿ। (ಗೀತಾಯಾಂ ಅಷ್ಟಾದಶಾಧ್ಯಾಯೇ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮಃಶ್ಲೋಕಃ)

೨. ಏಕೋಹಮಸ್ಮೀತಿಚ ಮನ್ಯಸೇತ್ವಂ । ನಹೃಚ್ಛಯಂ ವೇತ್ಸಿಮುನಿಂಪುರಾಣಂ । ಯೋ ವೇದಿತಾ ಕರ್ಮಣಾಃ ಪಾಪಕಸ್ಯ ।

ಓಂ.

ಆರ್ಯಧರ್ಮ ಸಂಗ್ರಹವು.

ಧರ್ಮ ಮೂಲಗಳು.

೧. ಎಲೈ ಅರ್ಜುನನೇ! ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೃದಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನು ಇರುತ್ತಾನೆ. (ಗೀತಾ: ಅಧ್ಯಾಯ ೧೮, ಶ್ಲೋಕ ೬೧.)

ಏಕೋದೇವಃಸರ್ವಭೂತೇಷುಗೂಢಃಸರ್ವವ್ಯಾಪೀಸರ್ವಭೂತಾಂತರಾತ್ಮಾ । ಕರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ಸರ್ವಭೂತಾಧಿವಾಸಃ ಸಾಕ್ಷೀಚೇತಾಕೇವಲೋನಿರ್ಗುಣಶ್ಚ ॥

ಈ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ ಮಂತ್ರಾರ್ಥವು—ಅದ್ವಿತೀಯನು, ತೇಜಸ್ಸ್ವರೂಪನು, ಸಕಲ ಚರಾಚರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗುಪ್ತನಾಗಿರುವವನು, ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಯಿರುವವನು, ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೊಳಗೆ ಇರುವವನು, ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಡುವ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವವನು, ಎಲ್ಲಾ ಭೂತಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವವನು, ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವವನು, ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿ, ಸಂಗವಿಲ್ಲದವನು, ಸತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದವನೇ ಈಶ್ವರನು.

೨. ತಾನು ಒಬ್ಬನೇ ಯಿರುತ್ತೇನೆಂದು ನೀನು ತಿಳುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀ ಹೃದಯಸ್ಥನಾಗಿರುವಂಥ ಸರ್ವವೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವಂಥ ಅನಾದಿಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವಂಥವನನ್ನ (ದೇವರನ್ನ) ತಿಳು

ತಸ್ಯಾಂತಿಕೇತ್ವಂನೃಜಿನಂಕರೋಷಿ (ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಆದಿಪರ್ವಾಂತರ್ಗತಸಂಭವಪರ್ವಣಿಚತುಸ್ಸಪ್ತತಿತಮೋಧ್ಯಾಯೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಃಶ್ಲೋಕಃ)

ಆತ್ಮೈವಹ್ಯಾತ್ಮನಸ್ಸಾಕ್ಷೀ ಗತಿರಾತ್ಮಾತಥಾತ್ಮನಃ । ಮಾವಮಂಸ್ಥಾಃಸ್ವಮಾತ್ಮಾನಂನೃಣಾಂಸಾಕ್ಷಿಣಮುತ್ತಮಂ॥(ಮನುಸ್ಮೃತೌಅಷ್ಟಮಾಧ್ಯಾಯೇಚತುರಶೀತಿತಮಃಶ್ಲೋಕಃ)

೩. ಶುಭಾಶುಭಫಲಂಕರ್ಮ ಮನೋವಾಗ್ದೇಹಸಂಭವಂ । ಕರ್ಮಜಾಗತಯೋನೃಣಾಮುತ್ತಮಾಧಮಮಧ್ಯಮಾಃ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌದ್ವಾದಶಾಧ್ಯಾಯೇ ತೃತೀಯಃಶ್ಲೋಕಃ)

ಕೃತಂಫಲತಿಸರ್ವತ್ರನಾಕೃತಂಭುಜ್ಯತೇಕ್ವಚಿತ್ । (ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಿಕಪರ್ವಣಿಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯೇತ್ರ್ಯುತ್ತರತ್ರಿಶತತಮಃಶ್ಲೋಕಃ)

ಯತಃಸ್ವಕೃತಭುಕ್ಪುಮಾನ್ । (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇಪ್ರಥಮಾಂಶೇಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೇ ಅಷ್ಟಾದಶಃಶ್ಲೋಕಃ)

೪ ಅಧರ್ಮಪ್ರಭವಂಚೈವ

ಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವವನ ಮುಂದೆಯೇ ನೀನು ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೀ! (ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ ಆದಿಪರ್ವಸಂಭವ ಪರ್ವದ ೭೪ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ, ಶ್ಲೋಕ ೨೯.)

ಜೀವಾತ್ಮನು ಮಾಡುವ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಶರಣ್ಯನಾಗಿಯೂ, ಪರಮಾತ್ಮನಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದಕಾರಣ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಉತ್ತಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡಬೇಡ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮, ಶ್ಲೋಕ ೮೪.)

೩. ಮನಸ್ಸು, ವಾಕ್ಕು, ದೇಹ, ಇವುಗಳಿಂದ ಕರ್ಮ ಹುಟ್ಟುವದು. ಅಂಥಾ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಶುಭಾಶುಭ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತಿಸುವದು. ಕರ್ಮದವಶದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ಅಧಮ ಜನ್ಮಾಂತರವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨, ಶ್ಲೋಕ ೩.

ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೇ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರ್ತು ಮಾಡಲ್ಪಡದೆ ಇರುವದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅನುಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. (ಮಹಾಭಾರತ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ. ಅಧ್ಯಾಯ ೬, ಶ್ಲೋಕ ೩೦೩.

ಯಾವ ಕಾರಣದ ದೆಶೆಯಿಂದ ತಾನು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ಅದರನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುವನು. (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಪ್ರಥಮಾಂಶ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧, ಶ್ಲೋಕ ೧೮.)

೪. ಶರೀರಗಳುಳ್ಳ ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಅಧರ್ಮ

ISRT

ದುಃಖ ಯೋಗಂ ಶರೀರಿಣಾಂ ।
ಧರ್ಮಾರ್ಥಪ್ರಭವಂಚೈವ ಸುಖ
ಸಂಯೋಗಮಕ್ಷಯಂ ॥ (ಮನು
ಸ್ಮೃತೌ ಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯೇ ಚತು
ಷ್ಷಷ್ಟಿತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಏತಾದೃಷ್ಟ್ವಾಸ್ಯ ಜೀವಸ್ಯಗ
ತೀಃಸ್ವೇನೈವಚೇತಸಾ । ಧರ್ಮ
ತೋಽಧರ್ಮತಶ್ಚೈವ ಧರ್ಮೇದಧ್ಯಾ
ತ್ಸದಾಮನಃ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌ
ದ್ವಾದಶಾಧ್ಯಾಯೇ ತ್ರಯೋವಿಂ
ಶಃಶ್ಲೋಕಃ)

ಏವಂಸಂಚಿಂತ್ಯ ಮನಸಾಪ್ರೇತ್ಯ
ಕರ್ಮಫಲೋದಯಂ । ಮನೋ
ವಾಙ್ಮೂರ್ತಿಭಿರ್ನಿತ್ಯಂ ಶುಭಂಕ
ರ್ಮಸಮಾಚರೇತ್ ॥ (ಮನು
ಸ್ಮೃತೌ ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯೇ
ಏಕತ್ರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮಃ
ಶ್ಲೋಕಃ)

೫. ಉದ್ಧರೇದಾತ್ಮನಾತ್ಮಾ
ನಂ ನಾತ್ಮಾನಮವಸಾದಯೇತ್ ।
ಆತ್ಮೈವಹ್ಯಾತ್ಮನೋಬಂಧುರಾ
ತ್ಮೈವರಿಪುರಾತ್ಮನಃ ॥ (ಗೀತಾ
ಯಾಂ ಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯೇ ಪಂಚಮಃ
ಶ್ಲೋಕಃ)

೬. ಮನಏವಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ
ಕಾರಣಂ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಯೋಃ।

ದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವಂಥಾದ್ದು ದುಃಖ ಸಂಬಂಧ ವು, ಧರ್ಮದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವಂಥಾದ್ದು ಅಕ್ಷಯವಾಗಿರುವಂಥ ಸುಖಸಂಬಂಧವು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೬, ಶ್ಲೋಕ ೬೪.)

ಈ ಜೀವನು, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮ ಅಧಮ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳನ್ನು, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಯೋಚಿಸಿ, ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಬೇಕು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೭, ಶ್ಲೋಕ ೨೩.)

ಹೀಗೆ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳ ಫಲವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಮನಸ್ಸು, ನುಡಿ, ನಡೆ, ಇವುಗಳಿಂದ ಸದಾ ಶುಭ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧, ಶ್ಲೋಕ ೨೩೧.)

೫. ವಿವೇಕದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಸಂಸಾರದ ಪಾಶದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕೇ ಹೊರತು ಕೀಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಬಾರದು, ಯಾಕಂದರೆ, ಮನಸ್ಸೇ ಸರ್ವಸಂಗದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ತನಗೆ (ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ) ಉಪಕಾರಮಾಡುವದು, ಹಾಗಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದೇ ಮನಸ್ಸು ಅಪಕಾರಿಯಾಗುವದು. (ಗೀತಾ, ಅಧ್ಯಾಯ ೬, ಶ್ಲೋಕ ೫.)

೬. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಜನ್ಮ ಮರಣಾದಿ ಬಂಧಕ್ಕೂ ನಿತ್ಯಾನಂದಸುಖವಾದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೂ

ಬಂಧಾಯವಿಷಯಾಸಂಗೀಮುಕ್ತ್ಯೈನಿರ್ವಿಷಯಂಮನಃ । ವಿಷಯೇಭ್ಯಸ್ಸಮಾಹೃತ್ಯವಿಜ್ಞಾನಾತ್ಮಾಮನೋಮುನಿಃ । ಚಿಂತಯೇನ್ಮುಕ್ತಯೇತೇನಬ್ರಹ್ಮಭೂತಂಪರೇಶ್ವರಂ । (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇ ಷಷ್ಟಾಂಶೇಸಪ್ತಮಾಧ್ಯಾಯೇಅಷ್ಟಾವಿಂಶಏಕೋನತ್ರಿಂಶಶ್ಲೋಕೌ)

ಮನಸ್ಸೇ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ ವಿಷಯ ಸಂಗದಲ್ಲಿರುವದು ಬಂಧಕ್ಕೋಸ್ಕರವೆ. ವಿಷಯಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮುಕ್ತವಾಗುವಂಥಾದ್ದು ಮುಕ್ತಿಗೋಸ್ಕರವೇ ಎಂದು ಗ್ರಹಿಸ ಬೇಕು. ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಸೆಳದು ವಿವೇಕಜ್ಞಾನಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮನನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು. (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೬, ಅಧ್ಯಾಯ ೭, ಶ್ಲೋಕ ೨೮, ೨೯.)

೭. ನಾಮುತ್ರಹಿಸಹಾಯಾರ್ಥಂಪಿತಾಮಾತಾಚತಿಷ್ಠತಃ । ನಪುತ್ರದಾರಂನಜ್ಞಾತಿರ್ಧರ್ಮಸ್ತಿಷ್ಠತಿಕೇವಲಃ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೇ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮಃಶ್ಲೋಕಃ)

ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಂ ಸಹಾಯಾರ್ಥಂನಿತ್ಯಂಸಂಚಿನುಯಾಚ್ಛನೈಃ । ಧರ್ಮೇಣಹಿ ಸಹಾಯೇನತಮಸ್ತರತಿದುಸ್ತರಂ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌ ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೭. ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಹ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು, ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಯಿರುವದು ಧರ್ಮ. (ಅಂದರೆ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ ಫಲವೇ.) (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೨೩೯.)

ಆದಕಾರಣ ಪಾರವಾಗ ಕೂಡದಿರುವ ತಮಸ್ಸನ್ನ ದಾಟುವದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾದಂಥ ಧರ್ಮವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಘಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೨೪೨).

ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಂ.

೮. ಧೃತಿಃಕ್ಷಮಾದಮೋಽಸ್ತೇಯಂ ಶೌಚಮಿಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಃ। ಧೀರ್ವಿದ್ಯಾಸತ್ಯಮಕ್ರೋ

ಧರ್ಮ ಲಕ್ಷಣಗಳು.

೮. (೧.) ಧೃತಿಃ ಅಂದರೆ ತೃಪ್ತಿಯು, ಧೈರ್ಯವು (೨) ಕ್ಷಮಾ ಅಂದರೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡಿದವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು.

ISRT

ಧೊ ದಶಕಂ ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಂ। (ಮನುಸ್ಮೃತೌ ಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯೇ ದ್ವಿನವತಿತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

(೩) ದಮಃ ಅಂದರೆ ವಿಕಾರ ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕ ವಿ
ಷಯದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ವಿಕಾರ ಹುಟ್ಟದ
ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ
ದು. ಮತ್ತು ಶೀತ ತಾಪ, ಸುಖದುಃಖ ಮೊ
ದಲಾದ ದ್ವಂದ್ವ ಗುಣಗಳು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುವಂ
ಥಾದ್ದು. (೪) ಅಸ್ತೇಯಂ ಅಂದರೆ ಅನ್ಯಾಯ
ದಿಂದ ಆರ್ಜನೆ ಮಾಡದೇಲೇ ಯಿರುವದು, ತಥಾ
ಅನ್ಯರ ಧನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಆಶಿಸದೆ ಇ
ರುವದು. (೫) ಶೌಚಂ ಅಂದರೆ ಮನೋವಾ
ಕ್ಕಾಯಗಳನ್ನು ಶುಚಿಯಾಗಿ ಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿ
ರುವದು. (೬) ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಃ ಅಂದರೆ ವಿ
ಷಯಗಳ ದೆಶೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಮೊದಲಾದ ಇಂ
ದ್ರಿಯಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿವರ್ತಿಸಿ ಸ್ವಾ
ಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದು. (೭) ಧೀಃ ಅಂ
ದರೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನವೂ ಬುದ್ಧಿಯೂ (೮) ವಿದ್ಯಾ
ಅಂದರೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ (೯) ಸತ್ಯಂ ಅಂದರೆ ಯ
ಥಾರ್ಥವಾದನ. (೧೦) ಅಕ್ರೋಧಃ ಅಂದರೆ ಸಿಟ್ಟು
ಹುಟ್ಟದಿರುವದು, ಹೀಗೆ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪವು ಹತ್ತು
ಪ್ರಕಾರವಾದದ್ದು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ
೬, ಶ್ಲೋಕ ೯೨.)

೯. ಲೋಭಃ ಸ್ವಪ್ನೋ ಧೃತಿಃ ಕ್ರೌರ್ಯಂ ನಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ಭಿನ್ನವೃತ್ತಿತಾ । ಯಾಚಿಷ್ಣುತಾ ಪ್ರಮಾದಶ್ಚ ತಾಮಸಂ ಗುಣಲಕ್ಷಣಂ। (ಮನುಸ್ಮೃತೌ ದ್ವಾದಶಾಧ್ಯಾಯೇ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೯ (೧) ಲೋಭಃ ಅಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧನಾಪೇ
ಕ್ಷೆಯು. (೨) ಸ್ವಪ್ನಃ ಅಂದರೆ ನಿದ್ದೆಗೆ ಅಧೀ
ವಾಗುವದು. (೩) ಅಧೃತಿಃ ಅಂದರೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ
ವು. (೪) ಕ್ರೌರ್ಯಂ ಅಂದರೆ ಚಾಡಿತನವು (೫
ನಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ಅಂದರೆ ಪರಲೋಕವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾ
ನೆಯು. (೬) ಭಿನ್ನವೃತ್ತಿತಾ ಅಂದರೆ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ
ಆಚಾರಲೋಪವು. (೭) ಯಾಚಿಷ್ಣುತಾ ಅಂದ

ISRT

ಯಾಚನೆ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸವು. (೮) ಪ್ರಮಾದಃ ಅಂದರೆ ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವದು, ಯಿವು ತಾಮಸ ಗುಣದ ಲಕ್ಷಣಗಳು (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೨, ಶ್ಲೋಕ ೩೩.)

ನಾಸ್ತಿಕ್ಯಂವೇದನಿಂದಾಚದೇವತಾನಾಂಚಕುತ್ಸನಂ। ದ್ವೇಷಂದಂಭಂಚಮಾನಂಚ ಕ್ರೋಧಂ ತೈಕ್ಷ್ಣ್ಯಂಚವರ್ಜಯೇತ್॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೆ ತ್ರಿಷಷ್ಟ್ಯುತ್ತರಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ತಥಾ (೯) ನಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ಅಂದರೆ ದೇವರು ಪರಲೋಕವು, ಇವುಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯು ವೇದನಿಂದಾ ಅಂದರೆ ಶೃತಿ ಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವದು ಅಥವಾ ಅಲಕ್ಷ್ಯ ಮಾಡುವದು, ದೇವತಾನಾಂ ಕುತ್ಸನಂಚ ಅಂದರೆ ದೇವತೆಗಳ ದೂಷಣೆಯು (೧೦) ದ್ವೇಷ, ದಂಭ, ಗರ್ವ, ಸಿಟ್ಟು, ಕ್ರೂರತನ, ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೧೬೩.)

೧೦. ದೃಢಕಾರೀಮೃದುರ್ದಾಂತಃ ಕ್ರೂರಾಚಾರೈರಸಂವಸನ್ । ಅಹಿಂಸ್ರೋದಮದಾನಾಭ್ಯಾಂಜಯೇತ್ ಸ್ವರ್ಗಂತಥಾವ್ರತಃ ।(ಮನುಸ್ಮೃತೌಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೆಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರ ದ್ವಿಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೧೦. ಆರಂಭಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ತಿ ಮಾಡುವವನು, ನಿಷ್ಠುರವಿಲ್ಲದವನು, ಶೀತತಾಪ, ಸುಖದುಃಖ, ಲಾಭಾಲಾಭ, ಇವು ಮೊದಲಾದ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಾಳುವವನು, ಕ್ರೂರ ನಡತೆವುಳ್ಳವರ ಸಂಗಡ ಸಹವಾಸಮಾಡದಿರುವವನು, ಪರರಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡದಿರುವವನು, ಇಂಥ ವ್ರತವುಳ್ಳವನೇ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ದಾನ ಯಿವುಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೨೪೬.)

೧೧. ಯೇನಾಸ್ಯಪಿತರೋ

೧೧. ಯಾವ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪಿತೃ

ಯಾತಾ ಯೇನಯಾತಾಃ ಪಿತಾಮಹಾಃ । ತೇನಯಾಯಾತ್ಸತಾಂಮಾರ್ಗಂತೇನಗಚ್ಛನ್ನರಿಷ್ಯತೇ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೇ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತ್ಯುತ್ತರ ಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಪಿತಾಮಹಾದಿಗಳಾದ ಹಿರಿಯರು ನಡದರೋ ಅಂಥಾ ಸಜ್ಜನರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ನಡಿಯಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ನಡಿಯುವವನು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಘಾತಿಸಲ್ಪಡಲಾರನು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೧೭೮.)

ವಿಷಾದಪ್ಯಮೃತಂಗ್ರಾಹ್ಯಂಬಾಲಾದಪಿಸುಭಾಷಿತಂ।ಅಮಿತ್ರಾದಪಿಸದ್ವೃತ್ತಮಮೇಧ್ಯಾದಪಿ ಕಾಂಚನಂ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮಃಶ್ಲೋಕಃ

ವಿಷವು ಅಮೃತದೊಡನೆ ಕೂಡಿರುವದಾದರೂ, ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಅಮೃತವೇ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಬಾಲಕರು ಮೊದಲಾದ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದಲಾದರೂ ಹಿತವಚನವು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಅಮಿತ್ರನಾದರೂ ಆತನ ದೆಶೆಯಿಂದ ಸದಾಚರಣೆಯು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳ ತಕ್ಕದ್ದು. ಅಪವಿತ್ರವಾದ ವಸ್ತುವಿನ ದೆಶೆಯಿಂದ ಸುವರ್ಣವು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ವಿಧವಾಗಿ ಸಮಸ್ತಗಳಿಂದಲೂ ಸದಾಚಾರವು ಗ್ರಹಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ,ಅಧ್ಯಾಯ ೨, ಶ್ಲೋಕ ೨೩೯.

೧೨. ತತ್ಪುಣ್ಯಪ್ರಜಯೇ ಯತ್ನಂಕುರುಸರ್ವಫಲಪ್ರದೇ।(ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೇಪ್ರಥಮಾಂಶೇ ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯೇ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೧೨. ಇಹಪರ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವಂಥ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಬೆಳಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡು (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೧, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧, ಶ್ಲೋಕ ೨೩.)

೧೩. ನಸೀದನ್ನಪಿಧರ್ಮೇಣಮನೋಽಧರ್ಮೇ ನಿವೇಶಯೇತ್ । ಅಧಾರ್ಮಿಕಾಣಾಂಪಾಪಾನಾಮಾ

೧೩. ವಿಹಿತವನ್ನೇ ಆಚರಿಸುವವನು ಧನಲೋಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದರೂ, ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಯಿಡಬೇಕು. ಅಧಾರ್ಮಿಕರು ಪಾಪಿಗಳು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸು

ಶುಪಶ್ಯನ್ವಿಪರ್ಯಯಂ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌ ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೇ ಏಕಸಪ್ತತ್ಯುತ್ತರಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಖವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೂ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವಂಥಾದ್ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸು ಯಿಡಬಾರದು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೧೭೧.)

೧೪. ಕೃತ್ವಾ ಪಾಪಂ ಹಿ ಸಂತಪ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ ಪಾಪಾತ್ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ । ನೈವಂ ಕುರ್ಯಾಂ ಪುನರಿತಿ ನಿವೃತ್ತ್ಯಾ ಪೂಯತೇ ತು ಸಃ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌ ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯೇ ತ್ರಿಂಶದುತ್ತರದ್ವಿಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೧೪. ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಅನಂತರ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವದರಿಂದ ಪಾಪದ ದೆಶೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪುನಃ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಲಾರೆ ಎಂಬ ನಿವೃತ್ತಿರೂಪವಾದ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧, ಶ್ಲೋಕ ೨೩೦.)

ಧರ್ಮಸೂತ್ರಾಣಿ.

ವಿಶೇಷ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಗಳು.

೧೫. ಸತ್ಯಂ ವದ (ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಕಾದಶ ಅನುವಾಕಃ)

೧೫. ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯಬೇಕು (ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷದ್, ಪ್ರಶ್ನ ೧, ಅನುವಾಕ ೧೧.)

ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೇ ನಾನೃತಂ (ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷದಿ.)

ಸತ್ಯವೇ ಜಯಿಸುತ್ತದೆ ಅಸತ್ಯವಲ್ಲ. (ಮಾಂಡುಕ್ಯ ಉಪನಿಷದ್.)

ಸತ್ಯಂ ನಾಮ ಮನೋವಾಕ್ಕಾಯ ಕರ್ಮಭಿರ್ಭೂತಹಿತಯಥಾರ್ಥಾಭಿಭಾಷಣಂ (ಶಾಂಡಿಲ್ಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೇ)

ಸತ್ಯವಂದರೆ ಸಕಲ ಭೂತಗಳ ಹಿತಕ್ಕೋಸ್ಕರ, ಮನಸ್ಸು, ನುಡಿ, ನಡೆಗಳ ಮುಖಾಂತ್ರ ಯಥಾರ್ಥ ಅಭಿಭಾಷಣವು. (ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಉಪನಿಷದ್, ಅಧ್ಯಾಯ ೧.)

ISRT

ನಹಿಸತ್ಯಾತ್ಪರೋಧರ್ಮೋ ನಪಾಪಮನೃತಾತ್ಪರಂ । ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾತ್ಮನಾಮರ್ತ್ಯಸ್ಸತ್ಯಮೇಕಂಸಮಾಶ್ರಯೇತ್ ॥ ಸತ್ಯರೂಪಂಪರಂಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂಹಿಪರಮಂತಪಃ । ಸತ್ಯಮೂಲಾಃಕ್ರಿಯಾಸ್ಸರ್ವಾಃ ಸತ್ಯಾತ್ಪರತರಂನಹಿ। (ಮಹಾನಿರ್ವಾಣೇ ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೇ ಸಪ್ತತಿತಮತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮಶ್ಲೋಕೌ)

ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಿಂಚಿದ ಧರ್ಮವ್ಯೂ ಯಿಲ್ಲ, ಅಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಿಂಚಿದ ಪಾಪವ್ಯೂ ಯಿಲ್ಲ. ಆದಕಾರಣ ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಸತ್ಯರೂಪವೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮ. ಸತ್ಯವೇ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ತಪಸ್ಸು. ಸತ್ಯವೇ ಸಕಲಪುಣ್ಯಕ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಮೂಲಾಧಾರವು. ಸತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದದ್ದಿಲ್ಲವು. (ಮಹಾ ನಿರ್ವಾಣ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕಗಳು ೭೦, ೭೩.)

೧೬. ಧರ್ಮಂಚರ (ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮಪ್ರಶ್ನೆ ಏಕಾದಶಾನುವಾಕಃ)

೧೬. ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸು (ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷದ್, ಪ್ರಶ್ನೆ ೧, ಅನುವಾಕ ೧೧.)

ಧರ್ಮಏವಹತೋಹಂತಿ । ಧರ್ಮೋರಕ್ಷತಿರಕ್ಷಿತಃ । ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮೋ ನಹಂತವ್ಯೋ ಮಾನೋಧರ್ಮೋ ಹತೋವಧೀತ್ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತಾವಷ್ಟಮಾಧ್ಯಾಯೇ ಪಂಚದಶಶ್ಲೋಕಃ)

ನೀನು ಧರ್ಮವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಅದು ನಾಶಮಾಡುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಅದು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಆದಕಾರಣ ನಾಶಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಧರ್ಮವು ನಮ್ಮಗಳನ್ನ ನಾಶಮಾಡದ ಹಾಗೆ ನಾವು ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೮, ಶ್ಲೋಕ ೧೫.)

೧೭. ಅಹಿಂಸಾನಾಮಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಕರ್ಮಭಿಃಸರ್ವಭೂತೇಷುಸರ್ವದಾಕ್ಲೇಶಾಜನನಂ ॥ (ಶಾಂಡಿಲ್ಯೋಪನಿಷದಿಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೇ)

೧೭. ಅಹಿಂಸೆ ಅಂದರೆ ಮನಸ್ಸು, ನುಡಿ, ನಡೆಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ದುಃಖವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡದೆ ಇರುವದು. (ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಉಪನಿಷದ್, ಅಧ್ಯಾಯ ೧.)

ಅಹಿಂಸಾಪರಮೋಧರ್ಮಸ್ತಥಾಹಿಂಸಾಪರೋದಮಃ। ಅಹಿಂಸಾಪರಮಂದಾನಮಹಿಂಸಾಪರಮಂತಪಃ। ಅಹಿಂಸಾಪರಮೋಯಜ್ಞಸ್ತ್ವಹಿಂ

ಅಹಿಂಸವೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಧರ್ಮವು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ದಾನವು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ತಪಸ್ಸು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಯಜ್ಞವು, ಉತ್ಕೃ

ಸಾ ಪರಮಂಬಲಂ । ಅಹಿಂಸಾಪರಮಂಮಿತ್ರ ಮಹಿಂಸಾ ಪರಮಂಸುಖಂ।ಅಹಿಂಸಾಪರಮಂಸತ್ಯಮಹಿಂಸಾಪರಮಂಶ್ರುತಂ ॥) ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೆ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿಷೊಡಶೊತ್ತರಶತತಮೆಧ್ಯಾಯೆಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಾಷ್ಟಾದಶಶ್ಲೋಕೌ)

ಷ್ಟವಾದ ಬಲವು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಹಿತಕಾರಿಯು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸುಖವು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸತ್ಯವು, ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವು) (ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ, ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೬, ಶ್ಲೋಕಗಳು ೪೭,೧೮.

೧೮. ಕ್ಷಮಾಸಾರಾಹಿಸಾಧವಃ ।(ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೆಪ್ರಥಮಾಂಶೆ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೆಏಕವಿಂಶಃಶ್ಲೋಕಃ)

೧೮. ಕ್ಷಮೆ ಯೆಂಬುವದೇ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಬಲವು. (ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೧, ಅಧ್ಯಾಯ ೧, ಶ್ಲೋಕ ೨೧.)

ಕ್ರುಧ್ಯಂತಂನಪ್ರತಿಕ್ರುಧ್ಯೇದಾಕ್ರುಷ್ಟಃಕುಶಲಂವದೇತ್ । (ಮನುಸ್ಮೃತೌಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯೆ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಃಶ್ಲೋಕಃ)

ಕ್ರೋಧ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ನೀನು ಪ್ರತಿಕ್ರೋಧ ಮಾಡಬೇಡ. ಬೇರೊಬ್ಬನು ನಿನ್ನನ್ನು ದೂಷಿಸಿದರೆ ಆತನಿಗೆ ನೀನು ಶುಭವನ್ನೇ ನುಡಿ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೬, ಶ್ಲೋಕ ೪೮.)

ಸುಜನೋನಯಾತಿವೈರಂಪರಹಿತಬುದ್ಧಿರ್ವಿನಾಶಕಾಲೇಪಿ ।ಛಿನ್ನೋಪಿಚಂದನತರುಃಸುರಭಯತಿಮುಖಂಕುಠಾರಸ್ಯ ॥ (ಹಿತೋಪದೇಶೆ)

ಶ್ರೀಗಂಧದ ಮರವು ಕಡಿಯಲ್ಪಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದರೂ ಕೊಡಲಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಸುಗಂಧವನ್ನೇ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅದರಂತೆಯೇ ಪರೋಪಕಾರ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಸಜ್ಜನನು ತನಗೆ ವಿನಾಶಕಾಲ ಸಂಭವಿಸಿದರೂ, ಇತರರಿಗೆ ವೈರವನ್ನು ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. (ಹಿತೋಪದೇಶ.)

೧೯. ಕೃತಂಸ್ಮರ।

ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನೇಚಸುರಾಪೇಚಚೋರೆಭಗ್ನವ್ರತೆತಥಾ। ನಿಷ್ಕೃತಿರ್ವಿಹಿತಾಸದ್ಭಿಃಕೃತಘ್ನೇನಾಸ್ತಿನಿಷ್ಕೃತಿಃ (ರಾಮಾಯಣೆ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೆಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶಸರ್ಗೇ ಏಕಾದಶಶ್ಲೋಕಃ)

೧೯. ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವನನ್ನು ನೆನಸು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯ,ಸುರಾಪಾನ,ಕಳ್ಳತನ,ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮೊದಲಾದ ಸದ್ವ್ರತವನ್ನು ನಷ್ಟಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪಾಪೋದ್ಧರಣೆಯು ಸಭ್ಯರಿಂದ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೇ ಹೊರತು ಉಪಕಾರವಾ

ISRT

ಡಿದವನಿಗೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪ ಉದ್ಧರಣೆಗೆ ವಿಧಿಯೇ ಇಲ್ಲ. (ರಾಮಾಯಣ, ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡ, ಸರ್ಗ ೩೪, ಶ್ಲೋಕ ೧೧.)

೨೦. ಕುಶಲಾನ್ನಪ್ರಮದಿತವ್ಯಂ । (ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷದಿಶಿಕ್ಷಾವಲ್ಲ್ಯಾಂಏಕಾದಶಾನುವಾಕೇ)

೨೦. ಜನರಿಗೆ ಕುಶಲವನ್ನು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ತಾತ್ಸಾರವಾಗಿ ಯಿರಬೇಡ. (ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷದ್, ಶಿಕ್ಷಾವಲ್ಲಿ, ಅನುವಾಕ ೧೧.)

ಅಯಂನಿಜಃಪರೋವೇತಿಗಣನಾ ಲಘುಚೇತಸಾಂ । ಉದಾರಚರಿತಾನಾಂತುವಸುಧೈವಕುಟುಂಬಕಂ ॥ (ಹಿತೋಪದೇಶೇಮಿತ್ರಲಾಭೇಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮಃಶ್ಲೋಕಃ)

ಈತನು ತನ್ನವನೋ ಅಥವಾ ಅನ್ಯನೋ ಯೆಂದು ಅಲ್ಪಮನಸ್ಸಿನವರೇ ಯೆಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾರ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು ಪೃಥ್ವೀಯೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳೇ ಯೆಂದು ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ. (ಹಿತೋಪದೇಶ, ಮಿತ್ರಲಾಭ, ಶ್ಲೋಕ ೬೯.)

ಯೋಬಂಧನವಧಕ್ಲೇಶಾನ್ಪ್ರಾಣಿನಾಂನಚಿಕೀರ್ಷತಿ।ಸಸರ್ವಸ್ಯಹಿತಪ್ರೇಪ್ಸುಃ ಸುಖಮತ್ಯಂತ ಮಶ್ನುತೇ । (ಮನುಸ್ಮೃತೌಪಂಚಮಾಧ್ಯಾಯೆ ಷಟ್ಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಯಾವನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಬಂಧನೆಯು, ವಧೆಯು, ಕ್ಲೇಶವು, ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸದಿರುವವನೋ ಅವನು ಯೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೫, ಶ್ಲೋಕ ೪೬.)

೨೧. ದಾನಂನಾಮನ್ಯಾಯಾರ್ಜಿತಧನಧಾನ್ಯಾದೇಃ ಶ್ರದ್ಧಯಾರ್ಥಿಭ್ಯಃಪ್ರದಾನಂ । (ಶಾಂಡಿಲ್ಯೋಪನಿಷದಿದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೆ)

೨೧. ದಾನವೆಂದರೆ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನ ಧಾನ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಯಾಚಿಸುವ ಬಡವರಿಗೆ ಧರ್ಮಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡುವಂಥಾದ್ದು. (ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಉಪನಿಷದ್, ಅಧ್ಯಾಯ ೨.)

ಶಕ್ತಿತೋಽಪಚಮಾನೇಭ್ಯೋದಾತವ್ಯಂಗೃಹಮೇಧಿನಾ । ಸಂವಿಭಾಗಶ್ಚಭೂತೇಭ್ಯಃ ಕರ್ತವ್ಯೋಽನು

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಸನ್ಯಾಸಿ, ವೇದಾಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ಪಾಪಿಷ್ಟರಾದರೂ ಅನ್ನಾತುರರಾಗಿ ಯಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೋಸ್ಕರ ತನ್ನ ಕು

ISRT

ಪರೋಧತಃ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌ ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಟುಂಬಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆ ಯಿಲ್ಲದಂತೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತ್ಯನುಸಾರವಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯಾಗಿರುವವನಿಂದ ಅನ್ನವು ಕೊಡಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿ ವೃಕ್ಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸಹ ಅನ್ನ ನೀರು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡಬೇಕು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೩೨.)

೨೨. ದ್ವಯೋರಪ್ಯೇತಯೋರ್ಮೂಲಂ ಯಂ ಸರ್ವೇ ಕವಯೋ ವಿದುಃ। ತಂ ಯತ್ನೇನ ಜಯೇಲ್ಲೋಭಂ ತಜ್ಜಾವೇತಾವುಭೌ ಗುಣೌ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌ ಸಪ್ತಮಾಧ್ಯಾಯೇ ಏಕೋನಪಂಚಾಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೨೨. ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳೆಂಬ ಯಿವೆರಡಕ್ಕೆ ಲೋಭವೇ ಮೂಲವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಯೆರಡು ಗುಣಗಳು ಧನಲೋಭದಿಂದ್ಲೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೭, ಶ್ಲೋಕ ೪೯.)

ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಂ ನಾತಿಚೇಷ್ಟೇತ ಸಾ ಹಿ ಧಾತ್ರೈವ ನಿರ್ಮಿತಾ। ಗರ್ಭಾದುತ್ಪತ್ತಿತೇ ಜಂತೌ ಮಾತುಃ ಪ್ರಸ್ರವತಃ ಸ್ತನಾ॥ (ಹಿತೋಪದೇಶೇ ಮಿತ್ರಲಾಭೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತತ್ಯುತ್ತರಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಮೀರಿ ಬಳಲಬಾರದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಜೀವನೋಪಾಯವು ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವ ದೇವರಿಂದಲೇ ಉಂಟು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿಯು ಗರ್ಭದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆಗಳು ಸುರಿಯುತ್ತವೆ. (ಹಿತೋಪದೇಶ, ಮಿತ್ರಲಾಭ, ಶ್ಲೋಕ ೧೭೭.)

ಧನಾನಿ ಜೀವಿತಂ ಚೈವ ಪರಾರ್ಥೇ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಉತ್ಸೃಜೇತ್। ಸನ್ನಿಮಿತ್ತೇ ವರಂ ತ್ಯಾಗೋ ವಿನಾಶೇ ನಿಯತೇ ಸತಿ॥ (ಹಿತೋಪದೇಶೇ ಮಿತ್ರಲಾಭೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಜ್ಞಾನಿಯು ತನ್ನ ಧನವನ್ನು ಜೀವನವನ್ನು ಕೂಡ ಅನ್ಯರಿಗೋಸ್ಕರ ತ್ಯಾಗಮಾಡುವನು. ಧನವೂ ಜೀವನವೂ ಹ್ಯಾಗಾದರೂ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವಾದ ಕಾರಣ ಅವುಗಳನ್ನು ಸತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಯ ಮಾಡುವದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದಾಗಿರುತ್ತದೆ. (ಹಿತೋಪದೇಶ, ಮಿತ್ರಲಾಭ, ಶ್ಲೋಕ ೪೩.)

ಶರೀರಸ್ಯಗುಣಾನಾಂಚದೂರ ಮತ್ಯಂತಮಂತರಂ। ಶರೀರಂಕ್ಷಣ ವಿಧ್ವಂಸಿಕಲ್ಪಾಂತಸ್ಥಾಯಿನೋಗು ಣಾಃ। (ಹಿತೋಪದೇಶೆಮಿತ್ರಲಾ ಭೆಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶಃಶ್ಲೋಕಃ)

ದೇಹಕ್ಕೂ, ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೂ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಭೇದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯಿರುತ್ತದೆ. ಹ್ಯಾಗಂದರೆ ದೇಹವು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುವಂಥಾದ್ದು. ಸದ್ಗುಣಗಳು ಕಲ್ಪಾಂತ ಪರ್ಯಂತರವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಯಿರುವವು. (ಹಿತೋಪದೇಶ, ಮಿತ್ರಲಾಭ, ಶ್ಲೋಕ ೪೮.)

೨೩. ಮಾಗೃಧಃಕಸ್ಯಸ್ವಿದ್ಧನಂ (ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮಂಛಂದಃ)

೨೩. ಯಾರ ಧನವನ್ನಾದರೂ ಯಿಚ್ಛಿಸಬೇಡ. (ಈಶಾವಾಸ್ಯ ಉಪನಿಷದ್, ಛಂದಸ್ಸು ೧.)

ಅಸ್ತೇಯಂನಾಮಮನೋವಾಕ್ಕಾಯಕರ್ಮಭಿಃ ಪರದ್ರವ್ಯೇಷುನಿಸ್ಪೃಹಾ। (ಶಾಂಡಿಲ್ಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೆ)

ಆಸ್ತೇಯವೆಂದರೆ ಅನ್ಯರ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಿನ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಯಿಚ್ಛೆ ಮಾಡದೆ ಇರುವದು. (ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಉಪನಿಷದ್, ಅಧ್ಯಾಯ ೧.)

೨೪. ನಾನ್ಯದತ್ತಮಭೀಪ್ಸಾನ್ ವಿಸ್ಥಾನಮಂಬಸ್ವಕರ್ಮಣಾ। (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೆಪ್ರಥಮಾಂಶೆ ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯೆ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೨೪. ತನ್ನ ಕರ್ಮ ದ್ವಾರಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಯಿಸಬೇಕೇ ಹೊರ್ತು ಅನ್ಯರಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಡುವಂಥಾದ್ದು ಯಾವದರನ್ನೂ ಬಯಿಸಬೇಡ (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧, ಶ್ಲೋಕ ೨೯.)

ಯಸ್ಯಯಾವತ್ಸತೆನೈವಸ್ವೆನತುಷ್ಯತಿಬುದ್ಧಿಮಾನ್। (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೆ ಪ್ರಥಮಾಂಶೆ ಏಕಾದಶಾಧ್ಯಾಯೆದ್ವಾವಿಂಶಃಶ್ಲೋಕಃ)

ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದವನು ತನಗೆ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದೋ ಅಷ್ಟರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೧, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧, ಶ್ಲೋಕ ೨೨.)

೨೫. ಸಂತೋಷೋನಾಮ ಯದೃಚ್ಛಾಲಾಭತುಷ್ಟಿಃ (ಶಾಂಡಿ

೨೫. ಸಂತೋಷವೆಂದರೆ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೊಂದುವಂಥಾದ್ದು ಯಾವದೋ ಅದ

ಲ್ಯೋಪನಿಷದಿದ್ವಿತೀಯೋಧ್ಯಾಯೇ)

ರಿಂದಲೇ ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಯಿರೋಣ. (ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಉಪನಿಷದ್, ಅಧ್ಯಾಯ ೨.)

ನಜಾತುಕಾಮಃ ಕಾಮಾನಾಮುಪಭೋಗೇನಶಾಮ್ಯತಿ । ಹವಿಷಾಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮೇವ ಭೂಯಏವಾಭಿವರ್ಧತೇ । (ಮನುಸ್ಮೃತೌ ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಚತುರ್ನವತಿತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ತುಪ್ಪದಿಂದ ಬೆಂಕಿಯು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ವಿಷಯಗಳ ಸುಖಾನುಭವದಿಂದ ಯಿಚ್ಛೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುವದೇ ಹೊರ್ತು ತಣಿಯುವದಿಲ್ಲ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨, ಶ್ಲೋಕ ೯೪.)

೨೬. ಧೃತಿರ್ನಾಮಅರ್ಥೇಹಾನೌ ಸ್ವೇಷ್ಟಬಂಧು ವಿಯೋಗೇತತ್ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಸರ್ವತ್ರಚೇತಸಃ ಸ್ಥಾಪನಂ । (ಶಾಂಡಿಲ್ಯೋಪನಿಷದಿ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೇ)

೨೬. ಧೃತೀ ಅಂದರೆ ವಸ್ತು ಅಥವಾ ದ್ರವ್ಯ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಇಷ್ಟರು ಬಂಧುಗಳು ಇವರಗಳ ವಿಯೋಗವಾದರೂ ಅಥವಾ ಸಂಯೋಗವಾದರೂ ಎಲ್ಲಾದರಲ್ಲಿಯೂ ಚಿತ್ತಚಂಚಲವಾಗದಿರುವದು. (ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಉಪನಿಷದ್, ಅಧ್ಯಾಯ ೧.)

ದುಃಖೇಷ್ವನುದ್ವಿಗ್ನಮನಾಸ್ಸುಖೇಷುವಿಗತಸ್ಪೃಹಃ। ವೀತರಾಗಭಯಕ್ರೋಧಃ ಸ್ಥಿತಧೀರ್ಮುನಿರುಚ್ಯತೇ । (ಗೀತಾಯಾಂದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ದುಃಖಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ವ್ಯಾಕುಲವು, ಸುಖಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ಸಂತೋಷವು, ಯಾವನಿಗೆ ಇಲ್ಲವೋ, ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯು, ಭಯವು, ಸಿಟ್ಟು, ಇವುಗಳಿಂದ ಯಾವನು ವಿಮುಕ್ತನಾದವನೋ ಅವನೇ ಮುನಿಯು ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. (ಗೀತಾ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨, ಶ್ಲೋಕ ೫೬.)

೨೭. ಇಂದ್ರಿಯಾಣಾಂಪ್ರಸಂಗೇನದೋಷ ಮೃಚ್ಛತ್ಯಸಂಶಯಂ । ಸನ್ನಿಯಮ್ಯತುತಾನ್ಯೇವತತಸ್ಸಿದ್ಧಿಂನಿಯಚ್ಛತಿ । (ಮನು

೨೭. ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಆಸಕ್ತಿ ಇಡುವದರಿಂದ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದೆ ದೋಷ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ತದ್ವಾರಾ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದು

ISRT

ಸ್ಮೃತೌದ್ವಿತೀಯಮಾಧ್ಯಾಯೇತ್ರಿನವತಿತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಮೂಢಾನಾಮೇವ ಭವತಿಕ್ರೋಧೋಜ್ಞಾನವತಾಂಕುತಃ ॥ (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೆ ಪ್ರಥಮಾಂಶೆ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಯೇ ಅಷ್ಟಾದಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೨೮. ಉಪಾಯೇತಸ್ಸಮಾರಬ್ಧಾಸ್ಸರ್ವೆ ಸಿಧ್ಯಂತ್ಯುಪಕ್ರಮಾಃ । (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣೆ ಪ್ರಥಮಾಂಶೆತ್ರಯೋದಶಾಧ್ಯಾಯೇ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೨೯. ಭದ್ರಂಭದ್ರ ಮಿತಿ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಭದ್ರಮಿತ್ಯೇವ ವಾವದೇತ್ । ಶುಷ್ಕವೈರಂವಿವಾದಂಚ ನಕುರ್ಯಾತ್ಕೇನಚಿತ್ಸಹ । (ಮನುಸ್ಮೃತೌ ಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೆ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶ ದುತ್ತರ ಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೩೦. ಆತ್ಮೌಪಮ್ಯೇನ ಮನ್ತವ್ಯಂ ... ಕುರ್ಯಾದ್ವ್ಯಥಾತ್ಮನಿ ತಥಾಪರೆ । (ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೆಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿಷೋಡಶೋತ್ತರಶತತಮಾಧ್ಯಾಯೇ ಏಕನವತ್ಯುತ್ತರ ಷಟ್ ಶತೋತ್ತರಪಂಚಸಹಸ್ರತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ತ್ತಾನೆ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೨, ಶ್ಲೋಕ ೯೩.)

೭. ಶಿಟ್ಟು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವದೇ ಹೊರ್ತು ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಹುಟ್ಟುವದು ? (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೧, ಅಧ್ಯಾಯ ೧, ಶ್ಲೋಕ ೧೮.)

೨೮. ಉಪಾಯದಿಂದ ತೊಡಗಿದ ಆರಂಭಗಳು ಯಲ್ಲಾ ಫಲಿಸುತ್ತವೆ. (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ, ಅಂಶ ೧, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೩, ಶ್ಲೋಕ ೭೮.)

೨೯. ಶುಭವನ್ನೇ ನುಡಿಯಬೇಕು. ಪರರು ಅಶುಭವನ್ನು ನುಡಿದರೂ ತಾನು ಶುಭವನ್ನೇ ನುಡಿಯಬೇಕು. ವೃಥಾ ಹಗೆಯನ್ನು ವಿವಾದವನ್ನು ಯಾರ ಸಂಗಡಲು ಮಾಡಬಾರದು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೧೩೯.)

೩೦. ಅದರ ದೆಶೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪರರಲ್ಲಿಯೂ ದಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. (ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತ, ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ, ಅಧ್ಯಾಯ ೧೧೬, ಶ್ಲೋಕ ೫೬೯೧.)

ಪ್ರಾಣಾ ಯಥಾತ್ಮನೋಭೀಷ್ಟಾ ಭೂತಾನಾಮಪಿ ತೇ ತಥಾ । ಆತ್ಮೌಪಮ್ಯೇನ ಭೂತೇಷು ದಯಾಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಸಾಧವಃ ॥ ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನೇ ಚ ದಾನೇ ಚ ಸುಖದುಃಖೇ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ । ಆತ್ಮೌಪಮ್ಯೇನ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಮಾಣಮಧಿಗಚ್ಛತಿ । ಮಾತೃವತ್ಪರದಾರೇಷು ಪರದ್ರವ್ಯೇಷು ಲೋಷ್ಟವತ್ । ಆತ್ಮವತ್ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಯಃ ಪಶ್ಯತಿ ಸ ಪಂಡಿತಃ ॥ (ಹಿತೋಪದೇಶೇ ಮಿತ್ರಲಾಭೇ ಏಕಾದಶದ್ವಾದಶತ್ರಯೋದಶಶ್ಲೋಕಾಃ

ಪ್ರಾಣವು ತನಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಪ್ರಿಯವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸಕಲ ಭೂತಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಧುಗಳು ತಮ್ಮಗಳಂತೆಯೇ ಇತರ ಭೂತಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇತರರು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಅನ್ಯರಿಗೆ ಸುಖವಾಗಲಿ ದುಃಖವಾಗಲಿ ಪ್ರಿಯವಾಗಲಿ ಅಪ್ರಿಯವಾಗಲಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವದರಿಂದ ತಾನು ಆಚರಿಸುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದವನು ಪರರ ಹೆಂಡರನ್ನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯಂತೆಯೂ, ಪರರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಗಡ್ಡೆಯಂತೆಯೂ ಪರರನ್ನು ತನ್ನಂತೆಯೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. (ಹಿತೋಪದೇಶ, ಮಿತ್ರಲಾಭ, ಶ್ಲೋಕ ೧೧, ೧೨, ೧೩.)

೩೧. ಮದ್ಯಮಾಂಸಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್ (ಮೈತ್ರೇಯೋಪನಿಷದಿ)

೩೧. ಮದ್ಯವನ್ನು ಮಾಂಸವನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. (ಮೈತ್ರೇಯ ಉಪನಿಷದ್.)

ಯುಕ್ತಾಹಾರವಿಹಾರಸ್ಯ ಯುಕ್ತಚೇಷ್ಟಸ್ಯ ಕರ್ಮಸು । ಯುಕ್ತಸ್ವಪ್ನಾವಬೋಧಸ್ಯ ಯೋಗೋ ಭವತಿ ದುಃಖಹಾ ॥ (ಗೀತಾಯಾಂ ಷಷ್ಠಾಧ್ಯಾಯೇ ಸಪ್ತದಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ

ಊಟದಲ್ಲಿಯೂ, ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಮಿತನಾಗಿ ಇರುವದರಿಂದ ದುಃಖ ಉಂಟಾಗಲಾರದು. (ಗೀತಾ, ಅಧ್ಯಾಯ ೬, ಶ್ಲೋಕ ೧೭.)

ISRT

೩೨. ದ್ಯೂತಮೇತತ್ಪುರಾ ಕಲ್ಪೇ ದೃಷ್ಟಂವೈರಕರಂಮಹತ್ । ತಸ್ಮಾದ್ದ್ಯೂತಂನಸೇವೇತಹಾಸ್ಯಾರ್ಥಮಪಿಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ॥ (ಮನುಸ್ಮೃತೌನವಮಾಧ್ಯಾಯೇ ಸಪ್ತವಿಂಶೋತ್ತರ ದ್ವಿಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೩೨. ಜೂಜು ಎಂಬುವದು ಪೂರ್ವ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಈಗಲೂ ಸಹಾ ಅತಿಶಯ ಹಗೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂಥಾದ್ದೇ. ಆದಕಾರಣ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು ವಿಲಾಸಾರ್ಥವಾಗಿ ಆದರೂ ಜೂಜು ಆಡಬಾರದು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೯, ಶ್ಲೋಕ ೨೨೭.)

೩೩. ಮಾತೃದೇವೋಭವ। ಪಿತೃದೇವೋಭವ। ಆಚಾರ್ಯದೇವೋಭವ ॥ (ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷದಿ ಶಿಕ್ಷಾವಲ್ಲ್ಯಾಂ ಏಕಾದಶಾನುವಾಕಃ)

೩೩. ತಾಯಿಯನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಸನ್ಮಾನಿಸು. ತಂದೆಯನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಸನ್ಮಾನಿಸು. ಗುರುಗಳನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಸನ್ಮಾನಿಸು. (ತೈತ್ತಿರೀಯ ಉಪನಿಷದ್, ಶಿಕ್ಷಾವಲ್ಲಿ, ಅನುವಾಕ. ೧೧.)

ಅಭಿವಾದಯೇದ್ವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ। (ಮನುಸ್ಮೃತೌಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೇ ಚತುಃ ಪಂಚಾಶದುತ್ತರಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಜ್ಞಾನವಯೋವೃದ್ಧರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೧೫೪.)

೩೪. ಹೀನಾಂಗಾನತಿರಿಕ್ತಾಂಗಾನ್ ವಿದ್ಯಾಹೀನಾನ್ವಯೋಧಿಕಾನ್।ರೂಪದ್ರವ್ಯವಿಹೀನಾಂಶ್ಚಜಾತಿಹೀನಾಂಶ್ಚನಾಕ್ಷಿಪೇತ್।(ಮನುಸ್ಮೃತೌಚತುರ್ಥಾಧ್ಯಾಯೇ ಏಕಪ

೩೪. ಅವಯುವಗಳಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯುಳ್ಳವರನ್ನೂ ಮಿತಿಗೆ ಮೀರಿ ಅವಯುವಗಳುಳ್ಳವರನ್ನೂ ಮೂಢರನ್ನು ಮುದುಕರನ್ನು ಕುರೂಪಿಗಳನ್ನೂ .ಹಣ ವಿಲ್ಲದವರನ್ನೂ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊರ

ISRT

ಚತ್ವಾರಿಂಶದುತ್ತರಶತತಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ತೆಯುಳ್ಳವರನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸಬೇಡ. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೪, ಶ್ಲೋಕ ೧೪೧.)

೩೫. ಉದ್ಯೋಗಿನಂ ಪುರುಷಸಿಂಹಮುಪೈತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ। (ಹಿತೋಪದೇಶೇ ಏಕತ್ರಿಂಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

೩೫. ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವಂಥ ಶೂರನಿಗೆ ಸಂಪತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಸುವದು. (ಹಿತೋಪದೇಶ, ಶ್ಲೋಕ ೩೧.)

ನಿಯತಂ ಕುರು ಕರ್ಮ ತ್ವಂ। ಕರ್ಮ ಜ್ಯಾಯೋ ಹ್ಯಕರ್ಮಣಃ ॥ ಶರೀರಯಾತ್ರಾಪಿ ಚ ತೇ ನ ಪ್ರಸಿಧ್ಯೇದಕರ್ಮಣಃ। (ಗೀತಾಯಾಂ ತೃತೀಯೋಧ್ಯಾಯೇ ಅಷ್ಟಮಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಆದ ಕಾರಣ ನಿಯತವಾದ ಕರ್ಮ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ಕರ್ಮ ಬಿಡೋಣದರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಾಡೋಣವೇ ಯುಕ್ತವಾದದ್ದು. ಕರ್ಮಲೋಪದಿಂದ ಶರೀರ ನಿರ್ವಾಹವಾಗಲಾರದು. (ಗೀತಾ, ಅಧ್ಯಾಯ ೩, ಶ್ಲೋಕ ೮.)

ಮಾತೇ ಸಂಗೋಸ್ತ್ವಕರ್ಮಣಿ। (ಗೀತಾಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯಾಧ್ಯಾಯೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶಃ ಶ್ಲೋಕಃ)

ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮಲೋಪದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಬೇಡ. (ಗೀತಾ ಅಧ್ಯಾಯ, ೨, ಶ್ಲೋಕ ೪೭.)

೩೬. ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಶೌಚಾನಾಮರ್ಥಶೌಚಂ ಪರಂ ಸ್ಮೃತಂ। ಯೇ ಕಾರ್ಯಕೇಭ್ಯೋರ್ಥಮೇವ ಗೃಹ್ಣೀಯುಃ ಪಾಪಚೇತಸಃ। ತೇಷಾಂ ಸರ್ವಸ್ವಮಾದಾಯ ರಾಜಾ ಕುರ್ಯಾತ್ ಪ್ರವಾಸನಂ। (ಮನು

೩೬. ಸಕಲ ಶುದ್ಧತ್ವಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಶುದ್ಧಿಯೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಧೊರೆತನದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಹೊಂದುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವಾದಿಗಳಿಂದ ಪಾಪಿಷ್ಟರು ಧನವನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳುವರು, ಅಂಥಾ ಪಾಪಕೃತ್ಯ ಮಾಡಿದವರ ಸರ್ವ ಧನವನ್ನು ರಾಜ

ಸ್ಮೃತೌಸಪ್ತಮಾಧ್ಯಾಯೆ ಚ ತುರ್ವಿಂಶತ್ಯುತ್ತರಶತತಮಃಶ್ಲೋಕಃ)

ಸಮಾಪ್ತಿಃ.

೩೩. ಯಸ್ತುಸರ್ವಾಣಿಭೂತಾನ್ಯಾತ್ಮನ್ಯೇವಾನುಪಶ್ಯತಿ। ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಚಾತ್ಮಾನಂತತೋನವಿಜುಗುಪ್ಸತೆ (ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದಿ)

ಯತೋಧರ್ಮಸ್ತತೋಜಯಃ॥

ಕೀಯಕ್ಕೆ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಆ ಪಾಪಿಷ್ಟರನ್ನ ಅರಸು ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಬೇಕು. (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಅಧ್ಯಾಯ ೭, ಶ್ಲೋಕ ೧೨೪.)

ಆತ್ಯಂತಿಕ ಫಲ.

೩೩. ಸಕಲ ಭೂತಗಳು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇರುವದಾಗಿಯೂ, ಪರಮಾತ್ಮನು ಸಕಲ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುವನಾಗಿಯೂ ಯಾವಾತನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೋ ಆತನು ಯಾವ ನಿಂದ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಲಾರನು. (ಈಶಾವಾಸ್ಯೋಪನಿಷದ್)

(ಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವುಂಟೋ ಅಲ್ಲಿ ಜಯವುಂಟು.)

ಓಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮಸ್ತು.

ISRT

ISRT